



Miep Oranje

DE FICTIEVE
WAARHEID ACHTER
HAAR VERDWIJNING

GEERTJE
GEERLINGS

Miep Oranje

De fictieve waarheid
achter haar verdwijning

Geertje Geerlings



UITGEVERIJ
VOGELVRJ

Colofon

Eerste uitgave: juli 2021
Geertje Geerlings

Uitgeverij Vogelvrij
Redactie: Machteld Stiling
Correctie: Janke Scharff
Omslagontwerp: Cutting Edge Studio
Opmaak: Arjen Broeze, Kingfisher Design

ISBN E-boek: 978-90-8305-585-5
ISBN Paperback: 978-90-8321-553-2

© 2021 Uitgeverij Vogelvrij. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n).

© 2021 Uitgeverij Vogelvrij. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission in writing from the proprietor(s).

**Algemeen dagblad van 5 mei 2014, door
Richard Hoving:**

De verdwijning van verraadster Miep Oranje uit Soest is een van de grootste mysteries van de Tweede Wereldoorlog. De 83-jarige oud-politieman John de Blaey uit Den Haag zoekt al bijna twintig jaar naar zijn nicht. Hij heeft nog een sprankje hoop dat het raadsel rond 'de koerierster des doods' wordt opgelost.

'Sinds 2003 probeer ik te achterhalen of de BVD een dossier over Miep Oranje heeft aangelegd. Elk verzoek om informatie wordt tot dusverre afgewezen met een beroep op de staatsveiligheid. Mogelijk dat ze na de oorlog in Duitsland is gaan wonen en voor de Nederlandse veiligheidsdienst is gaan werken. Maar bewijs hiervoor heb ik niet.'

Tientallen verzetsmensen en onderduikers zijn verraden door de charmante studente Miep Oranje. In sommige publicaties is sprake van tweehonderd slachtoffers.

'Een onwaarschijnlijk aantal,' zegt haar neef John de Blaey beslist. 'Ze heeft mensen verraden in de oorlog. Dat staat vast. Ook voor mij. Maar hoeveel weet niemand met zekerheid.'

Miep raakt in de oorlog via een vriendin betrokken bij de verzetsgroep Rolls Royce, die in de omgeving van haar geboorteplaats Soest actief is. Ze verricht allerhande koerierswerk. Op 29 december 1943 stuit ze in de bossen bij Lage Vuursche op de Duitse Feldgendarmerie, die op zoek is naar gedeserteerde soldaten. In

haar fietstas vinden de Duitsers exemplaren van illegale kranten. De 20-jarige Miep wordt gearresteerd en overgebracht naar het hoofdkantoor van de Sicherheitsdienst aan de Euterpestraat in Amsterdam.

Twee maanden na haar arrestatie is Miep Oranje plotseling terug in Soest. Tegen haar familie en vrienden zegt ze dat ze is ontsnapt uit de gevangenis. Kort daarna vinden in Soest en omgeving meerdere invallen door de Duitsers plaats, waarbij verzetsstrijders en onderduikers worden opgepakt. Een van de slachtoffers van het verraad is Arend Quelle, de broer van een goede vriendin van haar. Quelle sterft later in het Duitse concentratiekamp Neuengamme.

(...)

**Website VERBORGEN GESCHIEDENISSEN
EN ANDERE FEITEN van Gerard de Boer, 10
oktober 2015:**

(...)

Miep, die zeer anti-Duits was, zat al vrij spoedig na de Nederlandse capitulatie in 1940 in het verzet. Onder de schuilnamen 'Edith' en 'Netty' was ze als koerierster eerst actief bij de Landelijke Raad van Verzet en de kleine verzetsgroep 'Rolls Royce'. Daarna deed ze verzetswerk voor de Landelijke Ondergrondse. Ze was dus goed op de hoogte van veel illegale activiteiten in Nederland. In december 1943 werd Miep echter gearresteerd en overgebracht naar het

Amsterdamse bureau van de Sicherheitsdienst (SD) aan de Euterpestraat. Daar stelde de SD'er Herbert Oelschlägel haar voor de keus: naar het concentratiekamp of werken voor de SD. Miep koos voor het laatste en leverde als 'V-Frau' heel wat verzetsstrijders aan de Duitsers uit.

(...)

Na de oorlog deden er allerlei wilde verhalen de ronde. Zo zou Miep na haar gevangenneming in mei 1945 ondervraagd zijn door de Britse inlichtingenofficier majoor Windham Wright met wie ze een verhouding kreeg; met hem zou ze naar Kenia en Tanzania zijn vertrokken. Dat is niet juist. Uit mijn onderzoek is gebleken dat Windham Wright - die na de oorlog in 1945 met zijn gezin aan de Bloemkampweg in Wassenaar woonde - in 1946 weer naar Engeland is teruggekeerd.

Volgens een ander verhaal zou Miep na de oorlog vanwege haar talenkennis in Duitsland gerekruteerd zijn door de CIA. Zij zou daar in het huwelijk zijn getreden met een Amerikaanse officier en later met hem naar de VS zijn vertrokken. Maar na grondig archiefonderzoek door een Amerikaanse journalist kan dat verhaal ook naar het rijk der fabelen worden verwezen.

Naar aanleiding van mijn eerdere artikel over Miep Oranje kreeg ik op 25 juni 2014 van een voormalige opsporingsambtenaar belangrijke informatie toegestuurd. Hij wist mij te melden dat Miep Oranje vlak voor het einde van de oorlog vanuit Duitsland weer naar Nederland

was teruggekeerd. In april 1945 is zij in het Gelderse Scherpenzeel bij de boerderij van de familie Van Ommering in handen gekomen van verzetslieden die haar hadden herkend uit de tijd dat Miep bij de Landelijke Ondergrondse zat. Vanwege haar verraad werd na onderling overleg besloten haar uit de weg te ruimen. Volgens de opsporingsambtenaar zou zij 'ergens in de buurt van die boerderij gedumpte zijn'. Haar lichaam is echter nooit gevonden.

Website Huygens Ing:

(...)

Vader hertrouwde in 1935, maar tussen Miep en haar stiefmoeder klikte het niet. Van 1936 tot 1938 woonde ze in Dover bij haar vader, die tijdelijk in Londen was gedetacheerd. Haar zus was toen al het huis uit. Terug in Nederland ging Miep naar de christelijke ulo in Soestdijk en vervolgens naar het Baarnsch Lyceum, waar ze in 1942 met hoge cijfers haar hbs-a-diploma behaalde. Klasgenoten omschreven haar later als een teruggetrokken, gesloten type, al kon ze helder argumenteren en had ze een duidelijke eigen mening. Hoewel de oorlog op school nauwelijks een thema was, liet Miep altijd weten dat ze anti-Duits was.

(...)

In de ogen van medestudenten was Oranje een buitenstaander die zich niet mengde in gesprek-

ken over de oorlog. Wel weigerde ze de loyaliteitsverklaring te tekenen. Onder de schuilnaam Edith de Graaf werkte ze als koerierster in de omgeving van Soest. Op 30 december 1943 viel ze in de bossen bij Lage Vuursche met een fietstas vol illegale vlugschriften in handen van de Sicherheitsdienst.

(...)

In juli 1944 wist Miep Oranje op voorspraak van verzetsstrijder Kees Brouwer in het Centraal Bureau van de Landelijke Organisatie voor hulp aan Onderduikers in Hilversum te infiltreren. Als koerierster en privésecretaresse van LO-leider Hugo (Teunis van Vliet) had ze toegang tot alle illegale contactadressen. De ene na de andere LO'er liep begin augustus 1944 tegen de lamp. Velen, onder wie LO-oprichtster Helena Rietberg, werden na het verraad aangehouden en gefusilleerd of vonden de dood in Duitse kampen.

Op 8 augustus 1944 bezocht Miep Oranje haar vader. Daarna verdween ze voorgoed van het toneel. (...) Ze vluchtte vermoedelijk naar Duitsland; op 7 september 1944 trad ze daar in dienst van het Rode Kruis. Op 3 oktober 1962 werd ze door de Arrondissementsbank in Utrecht per 9 augustus 1944 juridisch doodverklaard en tot op heden ontbreekt van haar ieder spoor.

(...)

Ze zou met een eenarmige Britse inlichtingenman in Tanzania terechtgekomen zijn, met een hoge Amerikaanse officier in de Verenigde Staten en als echtgenote van een Canadees in Canada. Het bleken allemaal loze geruchten en ook voor de theorie dat Miep Oranje in februari 1945 vlakbij een boerderij in Scherpenzeel door het verzet zou zijn geliquideerd ontbreekt overtuigend bewijs.

(...)

De politieke opsporingsdienst verhoorde na de oorlog een groot aantal getuigen tegen haar, maar tot een rechtszaak is het nooit gekomen: Oranje werd niet bij verstek veroordeeld. Professionele noch particuliere onderzoekers konden het raadsel Miep Oranje naar tevredenheid oplossen.

(...)

Dit verhaal is fictie en speculatie, vrij gebaseerd op tegenstrijdige publicaties.

1.

Het was het einde van de jaren vijftig van de twintigste eeuw. Jazzmuziek begon bij de jeugd aan populariteit in te boeten en werd vervangen door rock-'n-roll, een muziekstijl die niet opwindender was dan zijn voorganger en al zeker niet meer geacheveerd of melodieuzer, maar alleen maar anders. Generaties eisen nou eenmaal hun eigenheid en dus het anders willen dan hun ouders. Uit de openslaande deuren van het kleine jarendertighuis aan een vergeten laantje in Bilthoven klonk echter nog de muziek van de oorlogsjaren en de periode vlak daarna, en het betrof in dit geval een jonge Carmen McRae, begeleid door strijkers en een ritmesectie, die het ene voorbeeld na het andere van de weergaloze eenvoud van Cole Porter de tuin in deed dwarrelen. Fien van eind dertig, gekleed in een simpel flodderjurkje en met rommelig opgestoken haar - het nonchalante en quasi-onverzorgde bevestigde haar onweerstaanbaarheid uitbundig, voor wie daar oog voor had - trof in haar eigen diepe achtertuin de jonge en nog wat sprietige Marlène van bijna achttien, die daar net onverwacht en plotseling verschenen was. 'Wie ben jij?' vroeg Fien verbaasd.

'Ik ben uw buurmeisje. Al best een hele tijd. Ik woon hiernaast.'

'Ja, dat heb je wel vaker met buurmeisjes.

Sorry dat we elkaar niet kennen. Ik ben nogal op mezelf.'

'Ik kwam eens even een keertje kennismaken.'

'En dan kom je gewoon achterom?'

'Achterin staat er geen hek tussen de tuinen. En het is zulk mooi weer.'

'Wat heeft dat ermee te maken?' Fien glimlachte, of deed een poging daartoe. Ze wilde niet onaardig zijn.

'Mijn vader zegt dat u mensenschuw bent. Maar ik vroeg me steeds af of dat wel waar was. Dus ik dacht, ik probeer het gewoon een keer. Misschien vindt ze het wel leuk, dacht ik, als ik een keertje langskom. Misschien vindt u het wel leuk.'

Ze keken elkaar aan.

'Ik heet Marlène,' sprak het meisje met grote, wijd opengesperde ogen.

Fien zweeg en aarzelde. Eigenlijk wilde ze haar duidelijk maken dat deze toenadering niet op prijs gesteld werd en haar vervolgens wegsturen, maar de onbevangenheid was ontwapenend en eerlijk gezegd verlangde ze ook regelmatig naar een beetje gezelschap, naar een praatje of gewoon wat gezelligheid, wat deze onverwachte ontmoeting in die zin verleidelijk voor haar maakte.

'En u bent Fien. Toch? Of mag ik je en jou zeggen?'

'Doe maar. Je bent er nou toch.' Klonk ze humeurig? Zou best kunnen.

'Mijn vader vindt je een van de mooiste

vrouwen die hij ooit gezien heeft. En mijn moeder is het met hem eens. Ze kijken stiekem naar je als je langsloopt en als je in de zon ligt.'

Fien zweeg. Ze was het gewend aanbeden te worden om haar schoonheid en hoewel niets menselijks haar vreemd was en complimentjes welkom waren, hadden ze als ze over haar uiterlijke verschijning gingen in de loop van de tijd een wat wrange bijmaak gekregen. Iets wat ze niet mocht laten merken.

Het meisje zette door. 'Je woont hier dus helemaal alleen.'

'Ja. Waarom niet?'

'Soms heb je bezoek. Maar niet vaak.'

'Nee. Waarom wel?'

'Ben je mensenschuw?'

'Ja. Daar komt het wel op neer.' De directheid van het meisje opende haar, het ging vanzelf. Ze sprak de waarheid en dat was niet verstandig. Het was beter een einde te maken aan dit gesprek, wist ze.

'Altijd geweest?'

Weer zweeg Fien. Deze laatste vraag wekte wantrouwen. Waren die grote, wijd opengesperde meisjesogen gestuurd door haar vader of iemand anders om haar uit te horen? Ze moest voorzichtig zijn.

'Ik bedoel, ben je mensenschuw geboren?'

'Nee. Dat denk ik niet.'

'Dat dacht ik al. Dat komt toch bijna niet voor?'

'Ik weet het niet.'

Ze stonden daar, in de zon, tussen de traag

in de wind heen en weer deinende takken van berken en eiken.

‘Mag ik vaker langskomen?’

‘Nee. Waarvoor zou je dat willen?’

‘Gewoon. Om te praten.’

‘Waarover?’

‘We zien wel.’

‘Ik heb niks te zeggen.’

‘Ik wel.’

‘O ja? Waarover dan?’

‘Ik zie wel. Van alles.’ Marlène knikte. ‘Ik wil later ook zo mooi worden als jij,’ zei ze. ‘Maar dat zit er niet in, denk ik. Jammer.’

‘Het is maar hoe je uit je ogen kijkt,’ sprak Fien. ‘Neem dat van mij aan. Het is hoe je kijkt en hoe je beweegt. Het gaat allemaal om zelfvertrouwen. Mannen houden van kwetsbare vrouwen die sterk zijn. En nu moet je gaan. Ik heb dingen te doen.’ Ze draaide zich om en liep terug naar het huis.

Marlène keek haar na. Door de afstandelijkheid was de mysterieuze, aantrekkelijke buurvrouw alleen maar mysterieuzer en aantrekkelijker geworden.

Dag dagboek,

Eigenlijk wil ik je niet. Een dagboek bijhouden vind ik een beetje kinderachtig en ouderwets. Ik heb er alleen zo'n behoefte aan om op te schrijven wat ik voel, omdat dat best belangrijk is, denk ik. Niet perse voor mezelf, niet dat ik belangrijk ben, maar de tijd waarin we nu leven is dat wel. Of zijn alle tijden dat? Ik weet het niet, ik kan dat niet beoordelen. Ik voel dat er in deze tijd iets broeit en dat er iets bezig is wat de hele wereld gaat veranderen. Het hangt gewoon in de lucht. En ik leef nou eenmaal nu. Wat mij wel een beetje bijzonder maakt, is dat ik geboren ben op 6 mei 1945, de eerste dag na de oorlog. Die oorlog waar ik zo weinig van weet, maar die zo'n grote rol in mijn leven speelt, terwijl hij eigenlijk juist geen enkele rol in mijn leven speelt. Dat moet ik uitleggen. Alle volwassen mensen om mij heen hebben die oorlog meegemaakt en bijna allemaal praten ze er niet over, terwijl ze het er zwijgend wel de hele dag over hebben. Misschien houden ze zich in omdat ze me er niet mee willen lastigvallen of omdat ze niet meer aan die ellende willen denken en vooruit willen kijken, maar misschien ook wel omdat ze iets te verbergen hebben. Dat zou het ook kunnen zijn. Soms denk ik dat het om dat laatste gaat. Er zijn zo veel verschrikkelijke dingen gebeurd toen en daar wordt niet over gepraat. Ik vind dat niet goed. Iets gaat niet weg als je doet of het er niet is. Ik wil dat de wereld open is en dat alles besproken kan worden. Ik wil dat de wind door de bomen waait en dat alle vogels vrij kunnen vliegen.

Het grootste mysterie woont naast ons. Ze heet Fien en ik heb net kennis met haar gemaakt. Ik heb er lang

over gedaan om naar haar toe te durven gaan. Zij straalt uit dat ze alleen wil zijn en dat ze met rust gelaten wil worden en dat maakt haar juist zo sterk. Ze is een vrouw alleen en soms is er weleens een man, maar dat is maar soms. Alsof ze er eentje laat komen voor de gezelligheid en verder niets. Ze is een sterke vrouw, denk ik. Dat is waar mijn gevoel voor deze tijd over gaat: de vrouwen. Wij gaan heel anders zijn dan we waren, ik weet het gewoon. En Fien is een pionier. Een pionierster.

Mijn vader kijkt naar haar vanuit het raam boven als ze in de zon ligt met haar badpak aan. Als hij ziet dat ik dat zie, schrikt hij en loopt hij snel weg. Ik weet wel waar dat over gaat. Hij vindt haar mooi. En dat is ze ook. En blijkbaar is dat iets waar je je voor moet schamen, dat je iemand mooi vindt. Dat je als man de buurvrouw mooi vindt.

Ik schaam me er in ieder geval niet voor. Ik ben een beetje verliefd op onze buurvrouw. Niet op een rare manier, alsof ik een vrouw ben die van vrouwen houdt, maar omdat ze mijn heldin is. Op die manier ben ik verliefd op haar. Omdat ik haar zou willen zijn.

Ja, toch wel fijn, zo'n dagboek. Ik zet mijn gedachten op een rij en dan snap ik ze zelf ook beter.

Tot een volgende keer.

M.

2.

Een paar etmalen later zat Fien diep in de nacht, tegen een uur of vier, beneden in haar ochtendjas in het schaarse licht van een enkele kleine lamp. Weer was er bijna als vanzelf jazzmuziek in de ruimte aanwezig, vrij zacht nu, melodieuze bebop, een ballad die zowel wrang als teder klonk. Ze luisterde ernaar met gesloten ogen en kreunde wat mee met de snel omlaag en omhoog breiende improvisaties.

Na wat gestommel op de trap en in de gang kwam Anton binnen, een grote en nogal zware, mannelijke man van in de veertig. Ook hij droeg een ochtendjas, een vrouwelijke die hem veel te klein was. 'Wat doe je?'

'Niks. Luisteren.'

'Wat is dat voor geluid?'

'Wat?'

'Dat je maakte. Voortbracht.'

'Maakte ik geluid?'

'Een soort kreunen.'

'Ik zong mee, denk ik.'

'Noem je dat zingen?'

'Ik kan niet beter.'

'Het klonk of je pijn had.'

Fien zuchtte, stond op en liep naar de platen-speler, waarvan ze met een simpele beweging het geluid uitzette door de naald van de draaiende plaat af te tillen.

‘Ik zei toch niet dat je de muziek uit moest zetten?’

‘Ik weet het. Als je dat gedaan had, had ik het niet gedaan.’ Het klonk bits, ze wist het.

Hij lachte even. ‘Hoe laat is het?’

‘Laat.’

‘Een uur of vier al.’

‘Als je het weet, waarom vraag je het dan?’
Waarom was ze zo onaardig?

‘Sorry.’ Hij plofte op de grote stoel. ‘Kun je niet slapen?’

‘Geeft niet. Dat heb ik wel vaker om deze tijd.’

‘En dan ga je hier in het donker zitten?’

‘Ik heb toch een lamp aan?’

Hij grijnsde. ‘Heb je last van me of zo? Moet ik weg?’

‘Nee.’

‘Wat dan?’

‘Je stelt stomme vragen.’

‘Zo gaat dat. Dat doen mensen. Het is gewoon wat tekst ter inleiding. Het zijn rituele vragen, zou je kunnen zeggen.’

‘Ter inleiding van wat?’

‘Van een conversatie. Ik zag dat je uit bed was en ik kom even kijken wat er aan de hand is.’

‘Die jas is je veel te klein.’

‘Ook niet echt een erg waardevolle opmerking. Omdat je er daarbij van uitgaat dat ik dat zelf nog niet wist. Wat opmerkelijk is. Maar inderdaad, hij is te klein. Ik kon niks anders vinden.’

Ze keek hem aan en glimlachte. Dat was

wat haar beviel aan deze man: zijn rust en zijn kracht. Hij was niet bang voor haar. Veel mannen waren bang voor vrouwen zoals zij, waarschijnlijk omdat ze haar goedkeuring niet wilden verliezen. Hij was het niet en bij hem kon ze dus zichzelf zijn: bits, kortaf, kritisch, soms lief. 'Een man in mijn huis. Ik weet niet wat ik meemaak.'

'Lang geleden?'

'Ja. En nog een Joodse man ook. Toch?'

'Hoe weet je dat ik Joods ben?'

Ze wierp hem een quasi-minachtende blik toe, waarop hij nog eens grijnsde. 'Ja ja. Maar dat hoeft niet. Je hebt ook zulke mannen die het niet zijn.'

'Ik weet het. Maar ik dacht, jij bent het wel.'

'Is dat iets? Betekent het iets voor je dat ik Joods ben?'

'Het betekent dat je een verleden hebt. Een pijnlijk verleden waarschijnlijk. Je hebt mensen verloren.'

Anton leunde achterover en sloot even zijn ogen. 'Ik slaap de laatste tijd ook slecht. Vroeg wakker worden en daarna niet meer in slaap kunnen komen. Toch komt het niet daardoor. Ik droom er ook nooit over. Nooit. Ik denk eraan, overdag, als ik even ergens moet wachten of zo. Dan zijn ze er opeens. Zij die er niet meer zijn, bedoel ik.'

Fien zweeg. Ze stelde nooit vragen over de oorlog en alles wat ermee samenhang. Nou was het ook niet zo dat ze vaak mensen ontmoette die het onderwerp aansneden, en zelf deed ze het al sowieso niet. De enkele keer dat het toch

ter sprake kwam, vroeg ze niets en luisterde ze alleen maar. Het was gebleken zo wellevender te zijn, en het was ook veiliger.

‘Waarom ben jij een slechte slaper?’ vroeg hij.

‘Niet om een reden die me bekend is. Van nature, denk ik. Ik heb jaren gehad dat het elke nacht raak was. De laatste tijd ging het juist beter.’

‘Was het vanavond mijn schuld?’

‘Ik denk het niet. Het is toeval.’

‘Verklaar je veel met toeval?’

‘Bijna alles.’

Nu grinnikte hij. ‘Goed systeem. Daarmee kan je de wereld aan.’

‘Ja, dat werkt goed,’ zei zij.

‘Jouw zingen klinkt als pijn. Weet je dat? Echt. Je klonk als een hond met pijn.’

Fien zweeg. Hier hield ze dan weer helemaal niet van, dat hij haar probeerde te leren kennen, te doorgronden, uit de tent te lokken. Dat hij probeerde tot haar door te dringen. Ze keek van hem weg, terwijl ze zag dat hij dat zag.

‘Het verbaast me,’ zei hij.

‘Wat verbaast je?’

‘Dat het lang geleden is dat je een man over de vloer had.’

‘Waarom verbaast je dat?’

‘Zoals je bent.’

‘Hoe ben ik?’

‘Mooi. Aantrekkelijk. Hartstochtelijk.’

‘Het is het uur van de wolf.’

Het heen en weer springen van het ene onderwerp naar het andere was door hem in dit

nachtelijke gesprek geïntroduceerd, zij maakte er nu gebruik van. Ze wilde het niet over haar schoonheid hebben, dat was iets wat haar in verlegenheid bracht, omdat het om macht ging die ze niet verdiend had, maar gewoon gekregen. Ze had er veel voordeel van gehad, maar het had nooit gevoeld als een verdienste.

‘Het uur van de wolf?’

‘Zo noem ik het. Op dit uur huilt de wolf. Midden in de nacht. En dan komt alles naar je toe. En is het allemaal erg groot. Nog groter dan het al is.’

‘En dan denk je de volgende dag: waar heb ik me eigenlijk druk om gemaakt?’

‘Soms denk ik dat weleens ja. Maar ook heel vaak niet.’

‘Heb je er spijt van?’

‘Waarvan?’

‘Van vanavond. Van mij.’

‘Wat heb ik aan spijt?’

‘Ja dus.’

‘Nee. Ik denk er niet over na. Spijt is niks. Het levert niks op.’

‘Moet altijd alles iets opleveren?’

‘Dat vind ik wel, ja.’

‘Ik vind van niet.’

In de stilte die volgde stond ze op, liep naar de platenspeler, tilde de zwenkarm op en zette de naald ergens midden op de nog draaiende plaat. Meteen was er de stroom van al die honderden noten die Charlie Parker aaneenreeg.

‘Wil je niet meer praten?’ vroeg hij.

‘Ik heb je niet gevraagd om erbij te komen zitten.’

'Je hebt het me ook niet verboden.'

'In het uur van de wolf ben ik iemand anders, Anton. Die kun je maar beter niet leren kennen.'

'Te laat,' lachte hij. Was het een echte lach?

'We kunnen weer met elkaar naar bed gaan. Als je dat wilt. Dat kan ik. Daar ben ik goed in.' Ze keek hem achteloos aan, alsof het er allemaal niet toe deed.

'Ik weet het.'

'Maak je geen illusies. Het is geen hartstocht. Niet echt. Het is wat ik kan. Ik vrij liever dan ik praat, omdat ik er goed in ben.'

'Dat meen je niet.'

'Waarom zou ik dat niet menen? Wat meen ik niet?'

'Je doet alsof het een ambacht is dat je beheerst. Techniek. Ik geloof je niet. Dat was echt, daar in dat bed van je. Dat was absoluut echt.'

'Ik geloofde er zelf in, bedoel je? Ja, dat is zo. Daarom kan ik het zo goed. Ik ga helemaal op in mijn rol.'

'Je speelt het?'

'Jazeker. Maar met hart en ziel. Ik geef mannen wat ze willen. Ik ben wie ze willen dat ik ben.'

'Het is niet waar. En ik geloof inderdaad dat ik je zo niet wil leren kennen.'

Ze zag dat hij geïrriteerd was nu, uit zijn evenwicht. Het stelde haar teleur, omdat hij dus minder sterk was dan ze dacht. Maar het vervulde haar ook met trots, omdat het haar gelukt was hem te provoceren. 'Voel je je nou bedrogen?'

'Zoiets ja.'

'Niet doen. De enige die ik echt bedrieg ben ik zelf.' Nu klonk ze aardig, ze hoorde het. Alsof ze hem wilde troosten, alsof de kleine overwinning genoeg was en er nu kon worden ontspannen. 'Dus je hebt familie verloren in de oorlog?' Toch maar een vraag dan, om hem te tegemoet te komen.

'Ja, natuurlijk.'

'Dichtbij?'

'Ja.'

'Dat dacht ik al. Dat merk je aan van alles.'

'Is dat zo?'

'Ja.'

'En wat heb jij meegemaakt?'

'Als je een mooie vrouw bent, fiets je overal doorheen.' Ze hoorde het zichzelf zeggen en schrok ervan, maar liet dat niet zien natuurlijk. Wat was ze aan het doen? Liefde was gevaarlijk, seks maakte haar loslippig, ze wist het.

'Intrigerend.'

'Dat hoort er ook bij.' Snel terug naar de afstandelijkheid.

'Bij wat?'

'Ik blijf ongrijpbaar. Dat vinden jullie lekker. Aantrekkelijk.'

'Ik ben opeens jullie. Ik ben één van de velen. En net had je bijna nooit een man over de vloer.'

'Vroeger meer dan nu.'

'Je bent cynisch. Dat is niet zo aantrekkelijk.'

'Nee? Jammer voor je.' Nu was het haar beurt om te grijnzen.

'Het is zomaar iets? Voor een keertje?'

‘Luister Anton. We zijn leugenaars en verraders. Dat is gewoon zo. Jij verraadt nu je vrouw en wij verraden elkaar. Ik net jou, jij straks mij. Het is niet erg. Laten we het klein houden. Kleine gebeurtenissen, klein verraad.’

‘Waarom denk je dat ik getrouwd ben?’

‘Ik weet niet hoe ik dat weet. Maar ik weet het.’

Anton zuchtte. Ze zwegen even, omdat dat kon in een nacht, omdat dat kon als er muziek op stond, omdat ze allebei van mening waren dat het niet altijd nodig was iets te zeggen. Charlie Parker rondde ondertussen af en begon opnieuw.

‘Dus je schoonheid en aantrekkelijkheid hebben je door de oorlog heen geholpen?’

‘Nee. Het was een grapje. Vergeet het. Ik heb me gedeisd gehouden. Zoals bijna iedereen.’

‘Mannen begeren jou, dat zal toch wel geholpen hebben. In situaties.’

‘Soms was dat meer een vloek dan een zegen.’

‘Wanneer is begeerd worden een vloek?’

‘Het gaat altijd daarom. Ik ben niet alleen maar mijn uiterlijk.’

‘Je wordt ook niet alleen maar om je uiterlijk begeerd, denk ik.’

‘Nee? Om wat dan nog meer?’

‘Om wie je bent.’

‘Ik maak me geen illusies.’

Hij kwam overeind, ging rechtop zitten. ‘Ik ben niet getrouwd. En ik wil graag dat het niet bij deze ene keer blijft.’

‘Over liegen gesproken, bedoel je?’

'Ik lieg niet. Je had het fout. Ook mooie vrouwen kunnen zich vergissen.'

'Waar woon je?'

'Niet ver hier vandaan. Het verbaast me dat ik je nooit eerder gezien heb. Iemand zoals jij valt op.'

'Hoeft niet. Hangt ervan af wat je aanhebt. En wat je met je haar doet. Hoe je om je heen kijkt. Een vrouw zoals ik weet hoe je onzichtbaar kan zijn.'

'Maar nu heb ik je dan toch ontdekt. En nu blijf ik je zien. Wat je ook met je haar doet.'

'Ik heb je niks te geven. Behalve dat wat je al gekregen hebt. En wat je eventueel nog een keer kan krijgen. Maar ik ben niet de vrouw die je zoekt.'

'Zoek ik een vrouw? Wie zegt dat?' Hij stond op en liep naar haar toe. 'Mag ik even bij je komen zitten?'

'Nee. Waarom?'

'Ik wil mijn arm om je heen slaan. Je een kus geven.'

'Dat lijkt me niet nodig. Misschien moet je maar eens gaan. Het wordt al licht. Bel nog maar eens als je zin hebt. Niet te vaak. Anders wordt het te gewoon.' Ze moest ferm afstand houden nu. Dit was al veel te ver gegaan.

En hij stond daar nu wat onbeholpen, midden in de kamer, met inderdaad buiten al het vaagblauwe schijnsel van een nieuwe dag. Opeens was Charlie Parker veel en druk en ingewikkeld.

Dag dagboek,

Het is nacht. Bij onze burens hoor ik jazzmuziek. Fien is nog op en er is iemand bij haar. Een man. Ik kan er niet van slapen. Zij slapen niet, zij genieten van het leven. Dat hoop ik. Misschien is dat niet zo en zitten ze alleen maar heel moeilijk te praten, zo diep in de nacht. Mensen voeren graag lange, moeilijke gesprekken, daar ben ik achter gekomen. Die gaan over vroeger, over problemen, over onze tijd, over de toekomst. Mensen proberen te genieten van het leven, zie ik steeds, en als ze jong zijn lukt dat ook goed, maar de ouderen hebben er moeite mee, weet ik. Ik zie het gewoon. Ze genieten met een rare trek om hun mond, alsof het moet, alsof het een verplichting is. En ik weet zeker dat dat met die oorlog te maken heeft, die ellendige oorlog die vlak voor ik geboren werd zo veel verwoest heeft. Ik ben op puinhopen geboren. Niet echt, want bij ons in de buurt staan alle huizen er nog, maar in de mensen is het soms een puinhoop.

Zouden Fien en die man met elkaar aan het vrijen zijn? Roken, drinken, jazzmuziek en vrijen. Ga ik het ooit meemaken? Ik hoop het zo. En ik kan niet wachten. Later ga ik altijd 's nachts leven, in een roes, met muziek en met een man die me mooi vindt en van me houdt.

Mijn vader en moeder willen ook niet over de oorlog praten. Er is iets gebeurd waar ze niet over willen praten, maar het heeft te maken met het verzet. De mensen in het verzet waren de helden en zij zaten niet in het verzet. Zoiets is het. Soms hebben ze er ruzie over dat ze er niet in zaten. Dat is het, geloof ik. Dan is mijn vader boos op mijn moeder en zegt hij dat het

haar schuld is dat hij een lafaard is geweest en dan zegt zij dat ik dan niet had bestaan of dat ik dan geen vader had gehad. Ik heb dat gehoord en zij weten niet dat ik dat gehoord heb. Zo gauw ik in de buurt ben, houden ze onmiddellijk op met dat soort gesprekken. De oorlog is niet voor mijn oren bestemd, terwijl ik er wel elke dag mee moet leven. De oorlog is nog steeds in de mensen, ook al doen ze alsof dat niet zo is. Best vervelend.

Dag dagboek, ik weet nu even niets meer. Niet dat ik nu kan slapen, want dat kan ik vast niet, maar mijn pols doet een beetje pijn van het schrijven terwijl ik in bed lig. Dus ik stop nu en ik ga maar gewoon liggen luisteren naar de geluiden die ik hoor vanuit het huis van Fien. Waar het leven is. Waar geleefd wordt.

Tot de volgende keer, dagboek. Fijn dat je bestaat. Ook al ben je ouderwets en kinderachtig, je bent toch mijn vriendin.

M.

Verder lezen?



Benieuwd naar het hele verhaal en wil je verder lezen?

KLIK DAN OP DE ONDERSTAANDE LINK

<https://uitgeverijvogelvrij.nl/boek/?id=miep-oranje>

Over Uitgeverij Vogelvrij

Uitgeverij Vogelvrij publiceert boeken met de lengte en de amusementswaarde van speelfilms.

Let op: digitale edities zijn veel milieuvriendelijker en veel goedkoper dan papieren versies.

Op onze website kost elk e-boek maar 4 euro. En voor 25 euro heb je er zelfs 12. Het voordeel van e-boeken is dat je ze kunt lezen op een e-reader, maar ook op een smartphone, een laptop of een tablet. Nog afgezien van de enorme aanslag die papieren boeken doen op het milieu — en op verhuizers en erfgenamen — heeft digitaal lezen naast de gunstige prijs nog veel meer voordelen: je kunt lezen in het donker, je hoeft geen zware boeken mee te slepen, je kunt gemakkelijk passages of namen opzoeken en je kunt de letters groter of kleiner maken.

Het doel van Uitgeverij Vogelvrij is ‘lezen’ een ander imago te geven en het geschreven verhaal toegankelijker te maken voor de consument van nu, die meer op beelden is gericht. Uitgeverij Vogelvrij zet niet de schrijver maar de lezer centraal. Elke maand verschijnt er minstens één nieuw boek. Soms vermakelijk, soms romantisch, soms controversieel, maar altijd entertaining.

Meer informatie over onze boeken vind je op:

<https://uitgeverijvogelvrij.nl>



UITGEVERIJ
VOGELVRIJ